

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY**

**Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

KRAJOWY STANDARD KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

**Specjalista ochrony informacji
niejawnych
(242110)**

Specjaliści

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”. Priorytet I PO KL, Działanie 1.1

Krajowy standard kompetencji zawodowych Specjalista ochrony informacji niejawnych (242110)

© Copyright by Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane za podaniem źródła

ISBN 978-83-7951-000-9 (całość)

ISBN 978-83-7951-042-9 (42)

Nakład 1000 egz.

Publikacja bezpłatna

Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

00-697 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 65/79, tel. (22) 237-00-00, fax (22) 237-00-99

e-mail: sekretariat@crzl.gov.pl <http://www.crzl.gov.pl>

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (48) 364-42-41, fax (48) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

1. Dane identyfikacyjne zawodu	4
1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach.....	4
1.2. Notka metodologiczna i autorzy.....	4
2. Opis zawodu	6
2.1. Synteza zawodu	6
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu	6
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	6
2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu	7
2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji	8
2.7. Zadania zawodowe	8
2.8. Wykaz kompetencji zawodowych	9
2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK	9
3. Opis kompetencji zawodowych	10
3.1. Zarządzanie ochroną informacji niejawnych Kz1	10
3.2. Prowadzenie dokumentacji ochrony informacji niejawnych Kz2	12
3.3. Kompetencje społeczne KzS	13
4. Profil kompetencji kluczowych	14
5. Słownik	15

1. Dane identyfikacyjne zawodu

1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach

Według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS 2010):

242110 Specjalista ochrony informacji niejawnych

Grupa wielka 2 – Specjaliści (w Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 – poziom 6).

Grupa elementarna 2421 – Specjaliści do spraw zarządzania i administracji (w Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie 2421 Management and organization analysts).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Dział 84. Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna, Grupa 84.2. Usługi na rzecz całego społeczeństwa.

1.2. Notka metodologiczna i autorzy

Opis standardu kompetencji zawodowych wykonano na podstawie: analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz głównie wyników badań analitycznych na 20 stanowiskach pracy w 7 przedsiębiorstwach (duże – 6, małe – 1, w tym produkcyjne – 2, handlowe – 1, administracji publicznej – 4), przeprowadzonych w lutym i marcu 2013 r.

Zespół Ekspercki:

- Tomasz Kiełbasa – Małopolska Wojewódzka Komenda OHP w Krakowie,
- Krzysztof Rogowski – Zarząd Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w Warszawie,
- Włodzimierz Dobrowolski – AGN Polska Sp. z o.o. w Warszawie,
- Iwona Kacák – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu.

Ewaluatorzy:

- Barbara Zamkowska – ekspert niezależny, były pracownik Komendy Wojewódzkiej Policji z/s w Radomiu,
- Elżbieta Garlacz-Janicka – TEB Edukacja Sp. z o.o. w Radomiu.

Recenzenci:

- Andrzej Wójcik – ATM S.A. w Warszawie,
- Agnieszka Bergtold-Kuczyńska – Per Aspera w Warszawie.

Komisja Branżowa (zatwierdzająca):

- Tadeusz Koczkowski (przewodniczący) – Krajowe Stowarzyszenie Ochrony Informacji Niejawnych w Katowicach,
- Tomasz Tworek – Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pełnomocników Ochrony Informacji Niejawnych w Warszawie,
- Paweł Mięgoć – przedstawiciel pracodawców, Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa – Modlin Sp. z o.o. w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Zbigniew Sokołowski – Krajowa Izba Gospodarcza w Warszawie,
- Michał Lewandowski – Ogólnopolski Pracowniczy Związek Zawodowy Konfederacja Pracy w Warszawie.

Data zatwierdzenia:

- 07.10.2013 r.

2. Opis zawodu

2.1. Synteza zawodu

Specjalista ochrony informacji niejawnych współuczestniczy w zarządzaniu i organizacji ochrony informacji niejawnych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu

Specjalista ochrony informacji niejawnych realizuje przedsięwzięcia związane z zapewnieniem ochrony informacji niejawnych. Wykonuje zadania powierzone przez pełnomocnika ochrony, zgodnie z nadanymi uprawnieniami, w zakresie zwykłych postępowań sprawdzających, opracowywania projektów dokumentów regulujących ochronę informacji niejawnych. Przygotowuje analizy, oceny, sprawozdania oraz wnioski dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych. Zapewnia ochronę systemów teleinformatycznych poprzez nadzór nad przestrzeganiem zasad i procedur postępowania w zakresie ochrony informacji niejawnych. Prowadzi kontrolę stanu zabezpieczenia informacji niejawnych oraz sprawdza przestrzeganie przepisów o ochronie tych informacji. Monitoruje przestrzeganie przepisów określających sposób i tryb przetwarzania informacji niejawnych oraz zapewnia bezzwłoczne wdrożenie przepisów, wytycznych, zaleceń, instrukcji itp. dotyczących postępowania z informacjami niejawnymi. Prowadzi dokumentację z obszaru informacji niejawnych oraz analizy dotyczące szacowania i zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa informacji niejawnych. Ponadto specjalista ochrony informacji niejawnych, zgodnie z wytycznymi pełnomocnika ochrony, prowadzi szkolenia dla pracowników w zakresie informacji niejawnych, uczestniczy w kontroli kancelarii tajnej, zapewnia bezpieczeństwo fizyczne informacji niejawnych, prowadzi postępowania wyjaśniające okoliczności naruszenia przepisów o ochronie informacji niejawnych.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Specjalista ochrony informacji niejawnych pracuje w jednostkach organizacyjnych (instytucjach publicznych lub przedsiębiorstwach), które mają dostęp do informacji niejawnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Miejscem pracy specjalisty ochrony informacji niejawnych są głównie pomieszczenia biurowe dostosowane pod względem ochrony fizycznej do poziomu zagrożeń związanych z nieuprawnionym dostępem

do informacji niejawnych lub ich utraty. Specjalista ochrony informacji niejawnych pracuje najczęściej w systemie jednozmianowym, samodzielnie lub w zespole. Jego praca jest nadzorowana przez pełnomocnika ochrony. W działalności zawodowej wykorzystuje, w zależności od rodzaju przetwarzanych informacji, odpowiednio przystosowany sprzęt informatyczny wraz z niezbędnym oprogramowaniem, Internet oraz urządzenia peryferyjne i biurowe.

2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Wykonywanie zawodu specjalisty ochrony informacji niejawnych wymaga sprawności intelektualnej. Specjalistę ochrony informacji niejawnych powinna cechować samodzielność, zdolność koncentracji i podzielność uwagi. Istotne są też: systematyczność, dokładność, obowiązkowość, stanowczość, cierpliwość, łatwość nawiązywania kontaktów, umiejętność argumentowania, rozwiązywania problemów, asertywność i umiejętność pracy w zespole. Swoje czynności wykonuje z najwyższą starannością i sumiennością, z dochowaniem tajemnicy. Pracy specjalisty ochrony informacji niejawnych towarzyszą uciążliwości typowe dla pracy biurowej. Wielogodzinne przebywanie w pomieszczeniach zamkniętych w tej samej pozycji i praca przy komputerze powodują, że jest narażony na przeciążenie układu ruchu oraz narządu wzroku, a także promieniowanie elektromagnetyczne monitora komputera. Praca w zawodzie specjalisty ochrony informacji niejawnych nie wyklucza lekkiej niepełnosprawności ruchowej umożliwiającej wykonywanie prac biurowych.

2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie specjalisty ochrony informacji niejawnych preferowane jest wykształcenie wyższe pierwszego stopnia na kierunkach np.: administracja, bezpieczeństwo narodowe, zarządzanie. Warunkiem koniecznym jest posiadanie obywatelstwa polskiego, z wyłączeniem zatrudnienia u przedsiębiorców, niekaralność za przestępstwa popełnione umyślnie i posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych oraz korzystanie z pełni praw publicznych. Konieczne jest posiadanie poświadczenia bezpieczeństwa wydanego przez właściwy organ lub pisemnego upoważnienia wydanego przez kierownika jednostki organizacyjnej oraz zaświadczenia o odbytych szkoleniach w zakresie ochrony informacji niejawnych.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzenia/ walidacji kompetencji

Specjalista ochrony informacji niejawnych po ukończeniu studiów wyższych i co najmniej dwuletnim doświadczeniu na stanowiskach związanych z ochroną informacji niejawnych może objąć stanowiska kierownicze w pionie ochrony informacji niejawnych (w zależności od struktury jednostki organizacyjnej). Specjalista ochrony informacji niejawnych może w uzasadnionych przypadkach przejąć obowiązki pełnomocnika ochrony, z wyłączeniem prowadzenia postępowań sprawdzających. Wykonywanie zadań zawodowych wymaga uzupełniania wiedzy w przedmiocie działania, doskonalenia umiejętności w zakresie ochrony informacji niejawnych poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach.

2.7. Zadania zawodowe

- Z1. Kreowanie polityki bezpieczeństwa informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z2. Organizowanie i nadzorowanie procesu ochrony informacji niejawnych (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z3. Przeprowadzenie analiz, przygotowywanie sprawozdań przestrzegania ochrony informacji niejawnych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z4. Monitorowanie i ocenianie stanu ochrony informacji niejawnej (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z5. Opracowywanie projektów dokumentów regulujących ochronę informacji niejawnych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z6. Przygotowywanie i archiwizowanie dokumentów zapewniających ochronę informacji niejawnych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z7. Rekomendowanie przełożonym zmian wewnętrznych procedur ochrony informacji niejawnych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z8. Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).

2.8. Wykaz kompetencji zawodowych

Kz1 – Zarządzanie ochroną informacji niejawnych (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z2, Z3, Z4, Z7, Z8).

Kz2 – Prowadzenie dokumentacji ochrony informacji niejawnych (potrzebne do wykonywania zadań: Z2, Z5, Z6, Z8).

KzS – Kompetencje społeczne (potrzebne do wykonywania zadań: Z1÷Z8).

2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK

Kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań w zawodzie sugeruje się wykorzystać do opisu kwalifikacji na **poziomie 6** właściwym dla wykształcenia wyższego pierwszego stopnia w Europejskiej i Polskiej Ramie Kwalifikacji. Poziom ten jest uzasadniony miejscem usytuowania zawodu w Klasyfikacji zawodów i specjalności (grupa wielka 2 i jej odpowiednik w ISCED 2011).

Osoba wykonująca zawód specjalisty ochrony informacji niejawnych:

- 1) w zakresie wiedzy: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu obowiązujące akty prawne, teorię, metody oraz złożone zależności i uwarunkowania prowadzenia działalności z zakresu ochrony informacji niejawnych;
- 2) w zakresie umiejętności: potrafi innowacyjnie wykonywać zadania, rozwiązywać nietypowe i złożone problemy zapewnienia ochrony informacjom niejawnym w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; potrafi samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie, potrafi komunikować się z współpracownikami i otoczeniem zewnętrznym, uzasadniać swoje stanowisko.

3. Opis kompetencji zawodowych

Opis kompetencji dotyczy tylko kompetencji zawodowych zdefiniowanych w badaniach na stanowiskach pracy.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z7, Z8 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz1.

3.1. Zarządzanie ochroną informacji niejawnych Kz1

Wiedza – zna i rozumie w zaawansowanym stopniu obowiązujące akty prawne, teorię uwarunkowania zarządzania ochroną informacji niejawnej, w szczególności zna:

- przepisy prawne i procedury dotyczące ochrony informacji niejawnych;
- uregulowania prawne dotyczące bezpieczeństwa danych osobowych;
- uregulowania prawne dotyczące przetwarzania dokumentów niejawnych;
- strukturę organizacyjną jednostki organizacyjnej;
- zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;
- prawne aspekty ochrony informacji niejawnych w systemach teleinformatycznych;
- normy organizacyjno-techniczne;
- zasady akredytacji bezpieczeństwa teleinformatycznego i procedurę dopuszczania systemów teleinformatycznych do eksploatacji;
- zasady bezpieczeństwa przemysłowego;

Umiejętności – potrafi wykonywać zadania, rozwiązywać nietypowe i złożone problemy zapewnienia ochrony informacjom niejawnym w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; potrafi samodzielnie planować, własne uczenie się przez całe życie; umie komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko, w szczególności potrafi:

- monitorować i interpretować przepisy prawa, procedury dotyczące ochrony informacji niejawnych;
- monitorować strukturę i proces administracyjny jednostki pod kątem zapewniania ochrony informacji niejawnych;
- współtworzyć system zarządzania bezpieczeństwem informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;
- prowadzić szkolenia z zakresu ochrony informacji niejawnych;
- posługiwać się, właściwie eksploatować urządzenia i systemy ochrony fizycznej informacji niejawnych;
- organizować i nadzorować kancelarię materiałów niejawnych i ich ochronę fizyczną;

- zasady kontroli materiałów niejawnych i ich ochrony fizycznej;
- metody i techniki doskonalenia pracowników;
- wymagania w zakresie nadzoru nad obiegiem materiałów niejawnych;
- zasady komunikacji interpersonalnej;
- rolę oraz zadania pionu ochrony informacji niejawnych w zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym teleinformatycznego;
- metody i narzędzia badań skuteczności podjętych decyzji, wybrane narzędzia informacji, techniki analityczne;
- przepisy i zasady BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie zarządzania ochroną informacji niejawnych.
- analizować istotne zagadnienia ochrony informacji niejawnych z różnych obszarów bezpieczeństwa.
- przestrzegać zasad postępowania z materiałami niejawnymi;
- przestrzegać zasad postępowania z danymi osobowymi i informacjami stanowiącymi tajemnicę zawodową, branżową jednostki organizacyjnej;
- kontrolować właściwy obieg dokumentów w jednostce organizacyjnej, zgodnie z nadanymi uprawnieniami;
- organizować i przeprowadzać kontrolę przestrzegania ochrony informacji niejawnych;
- zarządzać ryzykiem bezpieczeństwa w obszarze informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;
- współpracować z pracownikami pionu ochrony, przełożonymi i wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi jednostki organizacyjnej w celu zapewnienia ochrony informacji niejawnych;
- monitorować, analizować i interpretować wyniki oceny stanu ochrony informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;
- rekomendować propozycje zmian obowiązujących procedur ochrony informacji niejawnych;
- przestrzegać zasad i przepisów dotyczących BHP, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii, ochrony środowiska w zakresie zarządzania ochroną informacji niejawnych.

Wykonanie zadań zawodowych Z2, Z5, Z6, Z8 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz2.

3.2. Prowadzenie dokumentacji ochrony informacji niejawnych Kz2

Wiedza – zna i rozumie w zaawansowanym stopniu obowiązujące akty prawne, teorię metody oraz złożone zależności i uwarunkowania prowadzenia dokumentacji z zakresu ochrony informacji niejawnych, w szczególności zna:

- przepisy prawa i akty normatywne dotyczące opracowania dokumentacji ochrony informacji niejawnych;
- regulamin pracy i przepisy wewnętrzne jednostki organizacyjnej;
- zasady opracowania dokumentacji związanej z ochroną informacji niejawnych;
- klasyfikacje informacji niejawnych;
- zasady gromadzenia, przechowywania i archiwizowania materiałów niejawnych;
- zasady i tryb postępowania z materiałami archiwalnymi;
- przepisy i zasady BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie prowadzenia dokumentacji ochrony informacji niejawnych.

Umiejętności – potrafi innowacyjnie wykonywać zadania, rozwiązywać nietypowe i złożone problemy zapewnienia ochrony informacjom niejawnym w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; samodzielnie planuje własne uczenie się przez całe życie; umie komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko, w szczególności potrafi:

- opracowywać dokumenty wymagane przez przepisy ochrony informacji niejawnych;
- opracowywać projekty dokumentów regulujących ochronę informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;
- klasyfikować i ewidencjonować informacje niejawne;
- stosować przepisy i regulaminy wewnętrzne jednostki organizacyjnej zgodnie z przepisami prawa o ochronie informacji niejawnych;
- opracowywać i prowadzić dokumentację związaną z bezpieczeństwem materiałów niejawnych;
- archiwizować dokumentację zgodnie z przyjętymi zasadami;
- opracowywać raporty z realizacji ochrony informacji niejawnych w jednostce organizacyjnej;

- przestrzegać na stanowisku pracy zasad i przepisów dotyczących BHP, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii, ochrony środowiska w zakresie prowadzenia dokumentacji ochrony informacji niejawnych.

Wykonanie wszystkich zidentyfikowanych w standardzie zadań zawodowych wymaga posiadania kompetencji społecznych KzS.

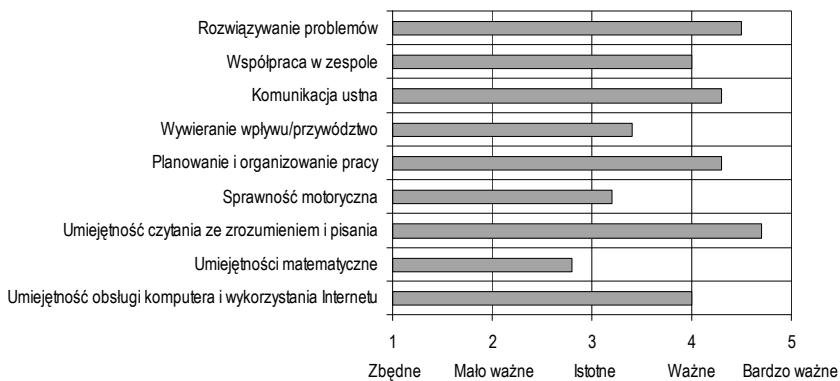
3.3. Kompetencje społeczne KzS:

- kreuje i upowszechnia właściwe wzorce postępowania z informacjami niejawnymi,
- krytycznie ocenia działania własne, współpracowników i jednostki organizacyjnej z zakresu zapewniania ochrony informacji niejawnych,
- samodzielnie podejmuje decyzje i bierze odpowiedzialność za ochronę informacji niejawnych,
- bezzwłocznie przystosowuje swoje działania i zespołu do wdrożenia przepisów o ochronie informacji niejawnych.

4. Profil kompetencji kluczowych

Ocenę ważności kompetencji kluczowych dla zawodu specjalisty ochrony informacji niejawnych przedstawia rys. 1.

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 242110 Specjalista ochrony informacji niejawnych

5. Słownik

Zawód	– zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Specjalność	– jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy) wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
Zadanie zawodowe	– logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	– wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Wiedza	– zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	– zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	– zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	– wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Standard kompetencji zawodowych	– norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.
Kwalifikacja	– zestaw efektów uczenia się (zasób wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję.
Europejska Rama Kwalifikacji	– przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji, umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. W Europejskiej Ramie Kwalifikacji wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się; stanowią one układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji.
Polska Rama Kwalifikacji	– opis hierarchii poziomów kwalifikacji wpisywanych do zintegrowanego rejestru kwalifikacji w Polsce.
Krajowy System Kwalifikacji	– ogół rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji (potwierdzaniu efektów uczenia się) oraz zapewnianiu ich jakości.